

TAJNA ZEMLJORADNJA

SIVI ORAH KOD TVRĐAVE DŽUNIPER

To sam drvo zvao sivim orahom (što ono verovatno nije bilo), kako bih mogao da kažem da je drveće koje me okružuje ovde, na kiši, drukčije. To me podseti na labavost jezika. Kits je u skicama ostavljao prazna mesta ne bi li zadržao uzbuđenje; prostor za buduće, prave reči. Koristimo ih postrance. Način na koji, spontano, dodajemo komadiće oblika, ne bi li sačuvali snove koji se rastapaju. Toliko je reči namenjeno međuvremenu. Kažemo „Volim te“, dok tragamo za jezikom koji se da čuti. Što nam omogućava govor o drhtanju onih tamo jasika i pri najmanjem pljuskju, dok drvo uz ovaj prozor prikuplja kišne kapi i oslobađa ih u grozdovima. Način na koji mi srce ponekad cvrkuće, dok drugi put vapi. Nekada je tiho, a nekada silno tiho.

PRIJATELJSTVO U NAMA

Zbog čega usta? Zašto uz usta stavljamo baš usta u poslednjim trenucima? Zbog čega ne uz slavnu preponsku oblast? Jer je ova daleko.

Usta su u bliskom dodiru s duhom.

Sparujemo se očajnički pre no što pođemo na godine zatvoreništva. Takvo je opraštanje tela.

Poljubimo osobu koju volimo nakon svega, pre no što se zaklopi kovčeg, jer tako naše biće dotiče nepoznato. Poljubac je međa u nama.

Tamo gde se zavođenje pretvara u zavedenost, gde prestaje plesanje, a počinje ples.

Usta su naše osnovno sredstvo pristupa intimnosti u kojoj bi se mogla nalaziti ona.

Njena usta su trem mozga. Predvorje srca.

Put ka višnjoj tajni. Tamo gde se načas susrećemo među serafimima i silama.

KONJI U PONOĆ BEZ MESECA

Srce nam luta izgubljeno u tamnoj šumi.

San nam se muči u zamku sumnje.

Muzika je, međutim, u nama. Nada je potisnuta, ali anđeo ponovo uzleće, podižući nas sa sobom.

Letnja jutra započinju palac po palac dok spavamo, i potom hodaju sa nama kao dugonoga lepotica

prljavim ulicama. Ne iznenađuje

što nas okružuju opasnost i patnja.

Ono što zapanjuje jeste pesma.

Znamo da su konji na tamnoj livadi, jer im osećamo miris,

čujemo njihov dah.

Duh nam istrajava kao čovek koji se probija kroz smrznutu dolinu,

koji najednom nanjuši cveće

i uvidi da se izvan vidnog

polja topi sneg na vrhu planine,

koji zna da je počelo proleće.

ŠTAVIŠE

Drveće nam je dato da bismo uvideli
kako izgleda bog. I reke,
da bismo ga razumeli. Dodeljene su nam
žene, da bismo sa gospodom mogli leći,
ma koliko nepotpuno i kratkotrajno.
Strast, a onda ponovo samoća
dok se tama nastavlja. On je dve
godine živeo u masačusetskoj šumi.
Go izlazio među četinare leta
u ponoć, kad bi mesečina dozvolila.
Posmatrao je jasike kad bi se našle na
popodnevnom povetarcu. I slušao kišu na
sivom orahu nadomak svog prozora.
Ali, kad je napokon otišao, ništa nije marilo.
Komplikovani vrt kome je bio babica
ostao je ravnodušan. Osam divljih ptica
koje je hranio obe zime, kada ih je sneg
izgladnjivao, odmah ga zaboraviše.
A tri žene koje je kušao i tada i pre,
u koje je u ušao u potpunosti, koje
behu njegov Novi svet (u smislu kopna i ogromnosti),
sada su mrtve ili samo prijateljice.
Što nam je dato, oduzeto je, ali mi uspevamo da ga
krišom sačuvamo. Gubimo sve, ali žanjemo
posledice onoga što nam je sve značilo.
Pamćenje zida ovu kraljevinu od fragmenata
i približnosti. Mi smo skupljači
što pune ambar za nadiruću zimu.

VRSTA PRISTOJNOSTI

Dovoljan je teret to što se smrt prostire na sve strane,
što je tvoj stari kimono još zaključan u mom plakaru.
Sad se pitam šta bi se zbilom kad bi mi život ponovo
uhvatio plamen. Da li bih se prepolovio,
deo mene – oluja, a drugi deo nalik na led u srebrnoj čaši?
Ležim budan sećajući se ptica Kjota
kako se oglašavaju sa *No no, an an. No no, an an.* I ti,
koja cele noći govoriš „da“. Rekla si „da“ kada sam te
opet probudio u zoru. Čak i, nedolično,
za vreme ručka. Dok svi muškarci u maloj krčmi nisu počeli da se
vzrmaju naokolo, nadajući se da će videti onu koja predstavljaše taj glas.
Buda nam govori da bi trebalo da uklonimo svaku prepreku sa
puta. „Ako na stazi vidiš majku,
ubij je. Ako se Buda ispreči na putu, ubij ga.“
Ali, moj duh peva poput umirućih cikada
dok sedim u zadnjem dvorištu, udarajući po starom sudu.

TAJNA ZEMLJORADNJA

Svezane anđele su naslagali sa ječmom
u središtu kruga mlatilaca i preko njih
ceo dan prevodili kravu i magarca.
Bacili smešu u vetar sa mora, da
odvoje žutu krupicu od zlata onoga što
beše bilo. Gorelo je u blistavom vazduhu.
Do dolaska noći, hrpa zrnevlja
gotovo da je nadvisila seosku kuću.
A bilo je samo osam vreća onoga drugog.

PLJOSNATI JEŽEVI

Za Isaiju Berlina

Kada ježevi ovde noću spaze kola sa
žestokim farovima kako
naleću na njih, oni
učine jedinu veliku stvar koju umeju.

NEVERNOST

Nikad nije mrtva kada je sretne.
Kao i obično, jedu rezance za doručak.
Jedanaest godina je mislio da to reka
sanja na dnu njegovog uma.
Sada zna da unutar njega živi ona,
kao što je vetar u drveću ponekad
vidljiv. Kao što su ruže i rabarbara
sada u bašti, a onda nisu.
Njen pepeo je kod obale mora u Kamakuri.
Njeno lice i kosa i dražesno telo
još u staroj vili na planini gde je
provela celo leto. Na podu
su spavali jedanaest godina.
Ali sad dolazi sve ređe i ređe.

GLEDAJUĆI PITSBURG IZ PARIZA

Brod njegovog srca vezan je za drevne
kamene mostove. Nasukan na brda uz Pacifik,
s gustom večernjom maglom što belinom plavi venac.
Hita pred letom Provanse. Utopljen je
kao tajna pod širokom rekom Monongahela.
Zanavek bogato natovaren Ulicom Ouk i Umbrijom.
„Ovde stoluju čudovišta“, upozoravaju prazna
mesta na starim mapama. Ali, prava je opasnost
nedovoljnost okeana, nerazumno ponavljanje
kroz prazne vode. Zatišje i oluja i ponovo zatišje.
Odveć ogoljeno za ljudsko biće. Sebe
spoznajemo kao neizmerne kontinente i arhipelage
beskonačnog izobilja. On sada čeka u potpalublju
drvenog broda. Umiren. Mogućno u busiji.
Poskakuje i ljulja se tiho. Kargo duhova
i anđela svuda unaokolo. Začudo,
prikaze pevaju jasnim glasovima malih dečaka.
Anđeli pljeskanjem određuju ritam. Dok on
čeka jutro, dok čeka da tama ustukne i pokaže
njegovo kopno, novu zemlju, njegovo prirodno tle.

TRIDESET OMILJENIH ŽIVOTA: AMAGER

Svakog jutra sam se budio na četvrtom spratu, iza dve stotine godina starih zidova, napravljenih od gipsa i rečne trave. Ostavio bih ženu i hodao kroz lepi København do ostrva Amager. U moj sobičak u zaostalim nacističkim kasarnama koje gledaju na močvaru. Najčešće je bila zima. Upalio bih gvozdeni šporet veličine hidranta i na nj stavio lonac, pa ubacio hamburger i povrće dok se voda zagrevala. Počinjao da kucam utrnulim prstima. Knjiga koju sam planirao da napišem za dve nedelje, za hiljadu dolara, već beše kasnila jednu sedmicu (i pretila je da zakasni više od meseca.) Bez novca i izgleda. A onda – divan miris čorbe i ugodan prostor. Kucao bih čitav dan, do kasno u noć. Onda bih krenuo nazad, preko smrznutog grada, krckajući preko šančeva, glasan u tišini. Zvezde bleštave. Usredsređen na nju koja me čeka, spremna da peče kobasice u dva ujutru. Ja koji dokono mislim na drevnog kineskog filozofa koji piše u siromaštvu. „Ah, nije li ovo sreća?“

DUENDE

Ne mogu da se setim njenog imena.
A nije da sam bio u postelji sa
bogzna koliko žena.
Štaviše, ne mogu se setiti čak ni njenog
lica. Mutno znam koliko su joj snažne bile
butine, kao i lepota. Ali,
ono što neću zaboraviti
jeste način na koji je golim šakama
raskomadala pile na žaru
i masnoću obrisala o dojke.

KONAC RAJA

Kada su ga anđeli pronašli kako sedi u polusvetlosti petrolejke i jede sočivo, raširiše mu se oči. Ali, sve što je rekao beše može li ostaviti poruku. Onaj odeven u crno pogledao je onoga u crvenom, koji je slegnuo ramenima, pa poče da piše, očajnički. Ubaci poruku u koverat i na prednjoj strani napisa „Ana“. Brzo započe drugu, povijenih ramena, uplašen od njih. Završi i na njemu napisa „Pimpaporn“. Započeo je treće i teški anđeo zareža. „Imam Šuberta“, ponudi čovek, puštajući snimak. Onaj u crnom tiho reče da barem nije rekao „Tako brzo!“ Kad je mastilo presušilo, čovek je zacvilio i savladao put do stola sa gomilama knjiga i rukopisa. Završio je ponovo i preko naškrabao „Suzen“. Onaj u crvenom ponovo zareža i čovek reče da će obuti cipele. Kada su ga izveli napolje, u miris suve grahorice i okeana, počeo je da se povlači, braneći se: „Nisam naveo adrese! Ne želim da misle da sam zaboravio.“ „Nema veze“, rekao je onaj bolji anđeo, „već godinama su mrtvi.“

MOŽDA VEOMA SREĆNA

Nakon što je umrla, obuze ga velika radoznalost o tome kako je bilo njoj. Nije da je sumnjao da ga je volela. Ali, znao je da je moralo biti stvari koje joj se nisu dopadale. I ode on do njene najbliže prijateljice i upita na šta se žalila. „U redu je“, morao je da izgovori više puta, „stvarno ne marim“. Sve dok prijateljica najzad nije popustila. „Rekla je da si nekad proizvodio zvuke pijujući čaj, ako je bio suviše vruć.“

VALOV SVAŠTARIJA

Okruženi smo apsurdnim preobiljem svemira.
Besmislenom količinom, širinom bez dimenzija,
moći bez posledica. Upornom cikličnošću
koja prisustvuje, a ne biva doživljena.
Ništa sa čime bi se duh mogao ujediniti. Tek pojava i
njena fizika. Nastavljanje bez kraja i konca.
Nema staništa u kome bi se mozak mogao prepoznati.
Ničeg od važnosti za srce. Bepomoćno umnožavanje.
Užas neživosti svega toga.
Nema crvenih veverica, nema cveća, nema čak ni korova.
Ničega što zna koje je godišnje doba.
Zvezde nedotaknute svešču. Imitiranje
bez implikacije. Samo mi vidimo kako iris
pred kolibom doseže savršenstvo
i brzo umire. Jagnje čije rođenje donese sreću
pojede se za Uskrs. Budemo
blagosloveni snažnom ljubavlju, e da bi ova iščezla. Možemo žaliti.
Proživljavamo čudnovatost sopstvene trenutnosti,
a ipak nas ushićuje to što smo privremeni.
Veličanstvena Italija onomadnosti. Upravo činjenica da smo kratkotrajni,
mali i neznatni, predstavlja izvor naše lepote.
Mi smo jedinstvenost koja buku pretvara u muziku, jer
moramo žuriti. Usamljenost pretvaramo u žetvu
i žudnju u goljoj pustoši kosmosa.

BURMA

Iskorišćeni, zavedeni, prevareni. Vreme nam se uvek skraćuje.
Ono što cenimo uvek je privremeno. Ono što volimo
pre ili kasnije se izmeni. Ali, neko vreme možemo
posetiti naš drugi život. Radovati se njegovom bivanju
u svom odsustvu. Zahvaljivati se što nam je dozvoljeno
da mislimo o njemu, blagodarni za nj čak i dok se osipa.
Za znanje da je tamo. Način na koji žene kišnim danima
ponekad idu u spavaću sobu da plaću zbog gubitka
prvog muškarca koga su volele. Način na koji se muškarac seća mlade
žene koju je jednom video kako gleda kroz prozor na spratu,
na trenutak, dok je vozio kroz usnulo selo.

Ili svetlina u sećanju na neuspešni hotel
u kome su konobari u besprekornim uniformama
bili bosu. Elegantna trpezarija nečujna, s izuzetkom
zvuka kiše što pada u limene kofe. I
šapat gigantskih ventilatora slomljenih lopatica na
plafonu, dok se okreću u vrelini. Iz gomila mrtvog
lišća na raskošnoj verandi čulo se struganje.
I, povremeno, svetao zvuk slomljenog stakla.
Sve to bejaše blagoslov. Bivanje tamo. Življenje tada. Kao
ogromno zvono koje odjekuje dugo nakon što prestane da bude čujno.

NEVOLJA

To je značenje *Odiseje*.
Ljubav te može ostaviti u nigdini Nju Meksika
da uzgajaš paunove do kraja života.
Ozbiljno srećno srce predstavlja problem.
Ne lako uzbuđenje, već leto
na Mediteranu pomešano
sa kišom i ljutom zimom februara
na Rivijeri, kad je
sve u plamenu, na divljem vetru.
Puno srce teži nadanju čije dimenzije
ne odgovaraju svetskim. Ljubav
uvek unese nemir u nebesko kraljevstvo.
Eden ne može da se nosi s tolikim htenjem.
Deca su trčala odasvud preko pjace,
vičući i upirući prste i rugajući se
mladome Svetom Hrizostomu
koji je ošamućen stajao na crkvenim vratima
sa sjajem oko usta, tamo
gde ga je poljubila Madona.

NAKLONOST ZA OPILJKE I ŠTA GOD

Sve više i više su sitnice ono
što mu izaziva žudnju, i on zbog toga brine.
Koji je značaj usamljenih šina što vijugaju
ka golom decembarskom drveću i odsustvu
kuća u daljini? I zbog čega ima poverenja
upravo u poražene? Je li to što je
Pitsburg još upleten u njega razlog
što na zidu ima sliku božje glave
raskomadane korenjem džungle?
Možda ga je odrastanje u tom surovom gradu
načinilo naklonjenim opiljcima i čemu god što je
video u titanskim čeličanama što rđaju.
Možda je to razlog što se naposljetku
iselio iz Pariza. Možda su razmere
onih davnih zima ono što ga
čini nemirnim kada se ljudi mnogo smeju.
Razlog što erotsko toliko znači. Ne
kao zadovoljstvo, već kao način da se
dopre do nečega mračnijeg.
Ulazak u trag duši, uočavanje gvožđa
sa Nebesa kada se posao obavlja.

*(S engleskog preveo **Nenad Jovanović**)*